

Regionų komiteto nuomonė. Atsinaujinančioji energija – reikšmingas Europos energijos rinkos objektas

(2013/C 62/11)

REGIONŲ KOMITETAS

- pažymi, kad dėl nekoordinuojamo ir spartesnio nei tikėtasi atsinaujinančiųjų energijos išteklių vystymosi daugelyje šalių visoje ES iškilo daug politinių, reguliavimo ir techninių su energetikos sistemų veikimu susijusių problemų. Būtina ES lygmeniu surengti rimtas diskusijas dėl koordinuojamo atsinaujinančiųjų energijos išteklių skatinimo mechanizmų ir priemonių;
- pasisako už tai, kad reikėtų parengti paprastą ir veiksmingą atsinaujinančiųjų energijos išteklių vystymo paramos schemą, pagrįstą bendra Europos strategija. Siekiant užtikrinti veiksmingą ir socialiniu požiūriu perspektyvų perėjimą prie didesnės apimties energijos gamybos iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių, būtina bendra rinkos ir reguliavimo priemonių kūrimo strategija;
- mano, jog būsimi subsidijavimo mechanizmai galėtų būti grindžiami patikrintomis sanglaudos politikos procedūromis siekiant teikti paramą atsinaujinančiosios energijos gamybai ir paskirstymui, bei su naujų AEI technologijų diegimu;
- yra įsitikinęs, kad norint stabilizuoti dabartinę padėtį ir investuotojams sukurti ilgalaikes paskatas, reikia siekti, kad atskirų valstybių narių sprendimai kuo labiau derėtų vieni su kitais. Vienas iš būdų tam skatinti galėtų būti visos Europos atsinaujinančiųjų išteklių paramos schema;
- mano, kad regionuose, taikant pažangiųjų tinklų technologijas, būtų įmanoma skirtingas atsinaujinančiųjų energijos išteklių technologijas derinti su naujais energijos gamybos ir perdavimo pajėgumų valdymo metodais ir tokiu būdu vietos mastu subalansuoti elektros energijos poreikius ir jos gamybą ir taip smarkiai padidinti regionų energijos saugumą ir sumažinti jų priklausomybę nuo energijos importo.

Pranešėjas	Witold STĘPIEŃ (PL / ELP), Lodzės vaivadijos maršalka
Pamatinis dokumentas	Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Atsinaujinančioji energija – reikšmingas Europos energijos rinkos objektas“
	COM (2012) 271 final

Regionų komiteto nuomonė – Atsinaujinančioji energija – reikšmingas Europos energijos rinkos objektas

I. POLITINĖS REKOMENDACIJOS

REGIONŲ KOMITETAS

Ižanga

1. sutinka su Europos Komisijos nuomone, kad atsinaujinančioji energija yra labai svarbi energijos tiekimo įvairinimui, Europos konkurencingumo didinimui, darbo vietų kūrimui ir Europos Sąjungos išpareigojimų klimato kaitos srityje įgyvendinimui; taip pat mano, kad atsinaujinančiosios energijos plėtojimo po 2020 m. gairės yra būtinos norint užtikrinti, kad atsinaujinančioji energija taptų Europos energijos rinkos dalimi;

2. mano, kad viena pagrindinių priežasčių, dėl kurios kyla atsinaujinančiųjų energijos išteklių plėtojimo problemos, yra ta, kad Europos Sąjungos energetikos politikoje trūksta ilgalaikės vizijos ir tinkamo koordinavimo tarp šalių, regionų ir suinteresuotų šalių, laikantis subsidiarumo principo, ir atkreipia dėmesį į energijos naudojimo efektyvumo priemonių svarbą siekiant nustatytų tikslų; taip pat sutinka su Europos Komisija, kad valstybės narės, norėdamos skatinti tarpusavio bendradarbiavimą ir prekiauti atsinaujinančiąja energija, turėtų naudotis esamomis priemonėmis, ir pabrėžia, kad šioje srityje pasienio regionai gali atlikti ypatingą vaidmenį kaip bendradarbiavimo laboratorijos;

3. pasisako už tai, kad reikėtų parengti paprastą ir veiksmingą atsinaujinančiųjų energijos išteklių vystymo paramos schemą, pagrįstą bendra Europos strategija. Vadovaujantis subsidiarumo ir proporcingumo principais, bendra sistema turėtų būti nustatyta tik Europos lygmeniu, pagrindinį dėmesį teikiant jos poveikiui pasienio teritorijoms. Būsiami subsidijavimo mechanizmai galėtų būti grindžiami patikrintomis sanglaudos politikos procedūromis siekiant teikti paramą atsinaujinančiosios energijos gamybai ir paskirstymui, bei su naujų AEL technologijų diegimu. Pabrėžia, kad vietos ir regionų valdžios institucijos turi atlikti svarbų vaidmenį rengiant ir įgyvendinant su atsinaujinančiąja energija susijusius sprendimus, kurie turi būti grindžiami skirtingų regionų patirtimi ir poreikiais, todėl ragina Europos Komisiją ir valstybes nares įtraukti vietos ir regionų lygmens atstovus į ES lygmens politikos priemonių kūrimo ir jų įgyvendinimo procesą.

II. EUROPOS KOMISIJOS KOMUNIKATAS

4. sutinka su Europos Komisija, kad siekiant greito atsinaujinančiųjų energijos išteklių dalies augimo reikės patobulinti dabartines paramos schemas. Remiantis Komisijos analize,

didelės administracinės ir kapitalo sąnaudos dažnai padidina atsinaujinančiųjų energijos išteklių projektų kainą ir kelia pavojų jų konkurencingumui, ypač ankstyvuosiuose etapuose. Komunikate teigiama, kad reikia užtikrinti nacionalinių paramos sistemų nuoseklumą, nes tai padėtų panaikinti energijos rinkos iškraipymus. Paramos schemas, kurios leis gamintojams laipsniškai pajusti su rinkos kainomis susijusią riziką, turėtų padidinti atsinaujinančiųjų energijos išteklių technologijų konkurencingumą. Visų pirma, gerai veikianti anglies dioksido rinka yra itin svarbi norint ilgainiui sumažinti brandžių technologijų subsidijavimo poreikį. Nepaisant to, parama bus reikalinga naujoms, ne tokioms brandžioms technologijoms. Todėl Regionų komitetas pritaria Europos Komisijos planams parengti geriausios praktikos ir šioje srityje įgytos patirties gaires;

5. pabrėžia, jog norint pasiekti gerų rezultatų vidaus rinkoje ir atsinaujinančiąją energiją integruoti į energijos sistemas, būtina reikia vystyti infrastruktūrą. Energetikos infrastruktūra gali būti tobulinama:

- investicijomis į paskirstymo tinklus,
- perdavimo infrastruktūros atnaujinimu, investuojant į jungtis, ypač tarp valstybių narių ir jų regionų
- pažangiųjų tinklų plėtojimas;
- parama decentralizuotai energijos gamybai ir (arba) energijos gamybai nedidelėse jėgainėse;

6. pažymi, kad technologijų inovacijoms ir plėtrai lemiamas reikšmės turi mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros (MTTP) finansavimas. Sutinka su Europos Komisija, kad ypač daug dėmesio reikėtų skirti vandenynų technologijų moksliniams tyrimams, energijos saugojimui ir atsinaujinančiai energijai reikalingoms pažangioms medžiagoms, taip pat iki šiol nenaudotų biomasės išteklių technologijų plėtojimui. Svariausias Europos Sąjungos indėlis skatinant pagrindinių energijos technologijų vystymąsi yra strateginis energetikos technologijų (SET) planas ir būsima mokslinių tyrimų programa „Horizontas 2020“. Pabrėžia, koks svarbus vaidmuo tenka vietos ir regionų valdžios institucijoms bendradarbiaujant su mokslinių tyrimų sektoriumi ir jį remiant ir tai, kad jos taip pat atlieka valstybinio investuotojo funkcijas. Atsižvelgdamas į tai dar primena, kad itin

svarbus

šios srities ES mokslinių tyrimų finansavimo klausimas turi būti adekvačiai apsvarstytas dabar vykstančiose diskusijose dėl daugiametės ES finansinės programos;

7. atkreipia dėmesį į Komisijos atliktą įvairių energetikos rinkų (šildymo ir vėsinimo, transporto, elektros energijos ir kt.) skirtingo atvirumo ir integracijos laipsnio analizę. Sutinka, kad rinkų integracija gali padėti naujiems dalyviams, pavyzdžiui, atsinaujinančiųjų energijos išteklių gamintojams, patekti į rinkas, tačiau taip pat pabrėžia, kad rinkos atvėrimas savaime negarantuoja didesnio efektyvumo ir mažesnių kainų ir kad sėkmingam rinkų atvėrimui užtikrinti reikia tinkamo Europos lygio reguliavimo ir priežiūros, skaidrumo ir informacijos vartotojams. Todėl nekantriai laukia būsimų diskusijų dėl Komisijos pasiūlymų dėl vidaus energijos rinkos;

III. ATSINAUJINANČIŲJŲ ENERGIJOS IŠTEKLIŲ VYSTYMAS

Atsinaujinančiųjų energijos išteklių dalis energijos vartojime

8. atkreipia dėmesį į tai, kad atsinaujinančioji energija 2012 m. viduryje sudarė 12,4 proc. visos ES suvartotos energijos, taigi palyginti su 2008 m. jos vartojimas išaugo 1,9 proc.; tai reiškia, kad Europos Sąjunga šiuo metu stengiasi pasiekti savo tikslą iki 2020 m. 20 proc. energijos išgauti iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių, tačiau tai taip pat reiškia, kad ES turėtų sau iškelti aukštesnį tikslą arba nustatyti, kad tokį bent 20 proc. tikslą turi pasiekti kiekviena valstybė narė; be to, reikia stengtis įgyvendinti ir tolimesnius, ne tik iki 2020 m. nustatytus tikslus, tad ES turėtų kuo greičiau užsibrėžti sau plataus užmojo tarpinius tikslus, kad iki 2050 m. pasiektų savo tikslą iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių gaminti 100 proc. suvartojamos energijos;

Subsidijos atsinaujinantiesiems energijos ištekliams

9. ragina sukurti tinkamą ES prekybos taršos leidimais sistemos, kuri turėjo būti netiesiogine AEI rėmimo priemone, struktūrą ir nustatyti realistiškus jos tikslus;

Paramos schemos ir energijos rinka

10. pritaria EK nuomonei, kad reikia didinti atsinaujinančiosios energijos išteklių konkurencingumą energijos rinkose. Subsidijavimo sistemos turėtų būti tokios, kad skatintų investuotojus vystyti atsinaujinančiąją energiją ir užtikrintų jos konkurencingumą energijos rinkose. Paramos sistemos taip pat turėtų sudaryti galimybes palaipsniui pakeisti kitas energijos formas, ypač tas, kurių poveikis aplinkai yra žalingas;

11. yra susirūpinęs dėl to, kad kai kurios atsinaujinančiųjų energijos išteklių paramos schemos gali sukelti nenumatytų padarinių arba tomis schemomis kai kurie atsinaujinančiųjų energijos išteklių gamintojai gali piktnaudžiauti, ir dėl to gali pakilti atsinaujinančiųjų energijos išteklių kainos vartotojams. Norint užkirsti kelią piktnaudžiavimui, reikalinga suderinta ES lygmens atsinaujinančiųjų energijos išteklių strategija, kuriai įgyvendinti būtų naudojamos esamos Europos ir nacionalinės konkurencijos politikos priemonės;

12. atkreipia dėmesį į tai, kad ir „žaliųjų“ sertifikatų, ir garantuotų tarifų sistemos mažina rinkos riziką. Be to, sertifikatų sistema negali visais požiūriais gerai veikti kai kuriose šalyse. Dėl spartaus energijos iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių augimo sertifikatų skaičius pradeda viršyti privalomų pirkti sertifikatų skaičių ir dėl to krenta sertifikatų kainos. Todėl būtina dar kartą persvarstyti atsinaujinančiosios energijos gamybos tikslus didinimo klausimą;

13. iš esmės palankiai vertina naują kilmės garantijos (angl. *guarantee of origin*) sistemą – tam tikrą Europos „žaliojo“ sertifikato rūšį, kuris suteiks galimybę „žaliaisiais“ sertifikatais prekiauti visose Europos Sąjungos šalyse, kurios įdiegė šią sistemą; tačiau reikės įsitikinti, ar tokios priemonės pakanka esamų sistemų trūkumams ištaisyti;

Kaip reaguojama į nekoordinuotą atsinaujinančiųjų energijos išteklių vystymąsi

14. pažymi, kad dėl nekoordinuojamo ir spartesnio nei tikėtasi atsinaujinančiųjų energijos išteklių vystymosi daugelyje šalių visoje ES iškilo daug politinių, reguliavimo ir techninių su energetikos sistemų veikimu susijusių problemų. Būtina ES lygmeniu surengti rimtas diskusijas dėl koordinuojamo atsinaujinančiųjų energijos išteklių skatinimo mechanizmų ir priemonių. Siekiant užtikrinti veiksmingą ir socialiniu požiūriu perspektyvų perėjimą prie didesnės apimties energijos gamybos iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių, būtina bendra rinkos ir reguliavimo priemonių kūrimo strategija;

15. nurodo, kad elektros energijos srautų tarp įvairių šalių ir regionų koordinavimas turi būti geresnis. Didelis atsinaujinančiosios energijos išteklių dalies padidėjimas, palyginti su visa pagaminta energija, verčia geriau koordinuoti tinklų vystymą ir veikimą bei teisiškai veiksmingai reguliuoti tarpusavyje sujungtas įvairių šalių ir regionų, žemyno ir salų energijos sistemas;

16. atkreipia dėmesį į tai, kad energijos gamyba iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių gali būti skatinama atsižvelgiant į vietos energetikos koncepcijas. Šiose energetikos koncepcijose turi būti numatytos energijos taupymo, atsinaujinančiųjų energijos išteklių plėtojimo, išteklių taupymo priemonės, deramai atsižvelgiant į tvarumą;

Techninės atsinaujinančiųjų energijos išteklių naudojimo sąlygos

17. atkreipia dėmesį į tai, kad atsinaujinantieji energijos ištekliai yra prijungti prie elektros energijos tinklų, kurie buvo pastatyti ne tokio pobūdžio energijos ištekliams. Norint atsinaujinančiuosius energijos išteklius plačiau taikyti, reikia daug investicijų, kad būtų galima modernizuoti esamus tinklus, kurių dabartinė būklė neleidžia visu pajėgumu vystyti atsinaujinančiuosius energijos išteklių. Šią kliūtį būtų galima panaikinti kuriant pažangiuosius tinklus ir aktyviau sujungiant elektros energijos tinklus tarp ES valstybių narių, tarp žemyninių ir salų regionų ir tarp salų. Be to, daugelio atsinaujinančiųjų energijos išteklių, tokių kaip vėjo jėgainių parkai arba fotovoltinės plokštės, gamyba yra

labai nepastovi. Todėl reikia turėti tam tikrų rezervinių pajėgumų – tam naudoti reikėtų tradicines jėgaines arba kurti reikiamas saugojimo technologijas ir skatinti lankstumą, grindžiamą paklausos valdymu;

18. atkreipia dėmesį į tai, kad pradėjus energiją saugoti dideliais kiekiais, labai pagerėtų atsinaujinančiuosius energijos išteklius apimančios elektros energijos sistemos veikimo sąlygos, tačiau elektros energijos techniškai negalima kaupti tiesiogiai, o netiesioginio energijos kaupimo sistemos, keičiančios elektros energiją į cheminę (pavyzdžiui, elektros akumuliatorių baterijos), arba kinetinę energiją (pavyzdžiui, hidroakumuliacinės elektrinės), šiuo metu yra labai brangios ir negali būti plačiai diegiamos. Platesnis atsinaujinančiųjų energijos išteklių naudojimas elektros energijos sistemoje priklauso nuo naujų technologijų, ypač naujų energijos kaupimo technologijų, kad būtų galima žymiau pigiau sukaupti du-tris kartus daugiau energijos nei dabar. Turėtų būti toliau vystomos tokios technologijos, kurias taikant energijos perteklius yra paverčiamas dujomis (*angl.* „power to gas“), nes tokios technologijos suteikia daug pranašumų. Dirbtinai pagamintoms dujoms gali būti naudojamas esamas tinklas ir saugojimo infrastruktūra. RK nuomone, reikia spartinti naujų energijos kaupimo technologijų mokslinius tyrimus, nes tai sudarytų palankias sąlygas atsinaujinančiuosius energijos išteklius plačiai naudoti elektros energijos gamybai;

19. pabrėžia, kad Europos žemyne nėra infrastruktūros, kuri leistų veiksmingai naudoti atsinaujinančiuosius energijos išteklius, pavyzdžiui, didelės apimties vėjo jėgainių parkų Šiaurės jūroje ir saulės jėgainių Viduržemio jūros regione ir Šiaurės Afrikoje, o tai reiškia, kad reikia didelių investicijų į Europos elektros energijos magistralę⁽¹⁾. Plėtojant Europos elektros energijos magistralę turėtų būti laikomasi tam tikrų griežtų aplinkos apsaugos reikalavimų ir turi būtina dalyvauti suinteresuotieji regionai. Be to, reikėtų rinktis neinvazinius tiekimo metodus, taip pat įvertinti galimybę statyti požemines sistemas; taip pat reikia atsižvelgti į tai, kad reikia modernizuoti Europos elektros energijos perdavimo sistemos operatorių tinklo (ENTSO-E) valdomą Europos elektros energijos sistemą, kuri tęsiasi nuo Portugalijos iki rytinės Lenkijos sienos ir nuo Danijos iki Balkanų šalių, kad būtų galima patenkinti naują paklausą, atsirandančią dėl didėjančios Europos energetinės integracijos; todėl pritaria, kad reikia tiesti naujas aukštos įtampos nuolatinės srovės linijas, kurios galėtų padidinti Europos tinklo veikimo patikimumą ir sumažinti energijos nuostolius perdavimo metu;

Užtikrinti, kad atsinaujinančioji energija būtų tvari

20. nurodo, kad atsinaujinančiosios energijos plėtra turi vykti labai tvariai. Tvarumo sumetimais vystant esamas sistemas ar kuriant naujas reikia stengtis užtikrinti, kad jos nesukurtų naujų kliūčių energetikos ir kuro rinkų plėtojimui. Reikėtų visiškai išnaudoti turimas galimybes ir sistemas. Plėtojant atsinaujinančiosios energijos naudojimą taip pat labai svarbu dėti pastangas siekiant užtikrinti, kad bioenerģija būtų neutrali anglies požiūriu.

IV. NAUJA ATSINAUJINANČIŲJŲ ENERGIJOS IŠTEKLIŲ PARAMOS SCHEMA

21. pažymi, kad Europos Komisija turėtų atlikti analizę ir parengti naujas atsinaujinančiųjų energijos išteklių paramos

schemas, kurios būtų koordinuojamos visoje Europos Sąjungoje, atsižvelgiant į valstybių narių ir regionų patirtį ir geriausią praktiką. Tokiu atveju būtų galima nustatyti visai Europai bendrus uždavinius ir priemones jiems įgyvendinti. Naujojoje schemoje turėtų būti aptarti teisiniai, ekonominiai, techniniai ir socialiniai aspektai;

22. pažymi, kad Europos masto atsinaujinančiųjų energijos išteklių paramos schema turėtų:

- sukurti visos Europos fondą atsinaujinantiesiems energijos ištekliams remti,
- Europos lygmeniu koordinuoti atsinaujinančiųjų energijos išteklių paramos schemas ir užtikrinti, kad jos derėtų tarpusavyje,
- padidinti regionų vaidmenį skirstant paramą atsinaujinantiesiems energijos ištekliams ir ugdant socialinį sąmoningumą,
- užtikrinti optimalesnį atsinaujinančiųjų energijos išteklių technologijų panaudojimą atsižvelgiant į tai, kokių atsinaujinančiųjų energijos išteklių esama regionuose,
- veikti keliais lygmenimis: Europos, kai įrenginiai yra dideli, nacionaliniu ir regionų, kai ištekliai yra maži arba labai maži,
- teikti subsidijas tokio dydžio investicijoms arba kitokio pobūdžio paramą, kuri leistų atsinaujinantiesiems energijos ištekliams visapusiškai dalyvauti konkurencingose energijos rinkose,
- remti pastangas siekti energetinės nepriklausomybės,
- remti elektros energijos tinklų ir pažangiųjų tinklų plėtojimą, kad būtų galima plėsti atsinaujinančiųjų energijos išteklių gamybą,
- gerinti atsinaujinančiųjų energijos išteklių valdymą pažangiuosiuose elektros energijos tinkluose, remiant dokumentų rinkinius, skirtus atsinaujinantiesiems energijos ištekliams ir elektros energijos saugojimui,
- užtikrinti, kad Europos bendruomenė kuo optimaliau solidariai dalytųsi atsinaujinančiųjų energijos išteklių vystymo sąnaudais;

Visos Europos fondas atsinaujinančiųjų energijos išteklių vystymui remti

23. pažymi, kad kai kurios valstybės narės pradeda riboti paramą atsinaujinančiųjų energijos išteklių vystymui, mėginamos apriboti sparčiai augančias elektros energijos kainas, kurios, jų nuomone, kai kuriais atvejais ir tam tikru mastu auga dėl ydingų atsinaujinančiųjų energijos išteklių paramos sistemų. Tokios trumpalaikės politinės atsakomosios priemonės rodo, kaip stabilaus reguliavimo ir darnios ES politikos dėl atsinaujinančiųjų energijos išteklių nebuvimas ir dėl to kylanti didelė reguliavimo rizika gali neigiamai paveikti ir aplinką, ir energijos rinką;

⁽¹⁾ Energetikos generalinis direktoratas, „2020 m. ir vėlesnio laikotarpio energetikos infrastruktūros prioritetai“, COM(2010) 677 final.

24. yra įsitikinęs, kad norint stabilizuoti dabartinę padėtį ir investuotojams sukurti ilgalaikes paskatas, reikia siekti, kad atskirų valstybių narių sprendimai kuo labiau derėtų vieni su kitais. Vienas iš būdų tam skatinti galėtų būti visos Europos atsinaujinančiųjų išteklių paramos schema. Be to, labai svarbu mažinti nacionalines subsidijas iškastiniam kurui ir nustoti vykdyti visą kitą politiką, kuri trukdo investuoti į atsinaujinančiuosius energijos išteklius;

25. pažymi, jog, atsižvelgiant į tai, kad norint įvykdyti energetikos revoliuciją, reikalingos didelės investicijos (apskaičiuota, kad visoje ES iki 2030 m. reikėtų 1 trilijono eurų), ir į plačiai paplitusių investuotojų nenorą rizikuoti, ypač dabartinėmis aplinkybėmis, būtina pasinaudoti visais esamais finansiniais ištekliais (pavyzdžiui, ES sanglaudos fondo lėšomis, pajamomis iš pakeistos apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemos, įvairių lygmenų naujoviškoms finansinėms priemonėms, investicijų į instaliuotus pajėgumus grąža). Atsinaujinančiųjų energijos išteklių projektams įgyvendinti taip pat gali prireikti numatyti galimybę pasinaudoti projektų obligacijomis, taip siekiant pritraukti finansinių išteklių moksliniams tyrimams ir technologinei plėtrai bei kapitalo investicijoms.

26. todėl mano, kad atsinaujinančiųjų energijos išteklių subsidijas būtina koordinuoti Europos Sąjungos lygmeniu ir tarp valstybių narių, atsižvelgiant į valstybių narių ir regionų patirtį ir geriausią praktiką ir taip sumažinant investicijų riziką bei sukuriant naujas paskatas plėtoti atsinaujinančiuosius energijos išteklius;

Regionų vaidmens didinimas skirstant paramą atsinaujinančiosios energijos ištekliams

27. pabrėžia, kad kai kurios dabartinės valstybėse narėse įgyvendinamos paramos sistemos galbūt ne visada atitinka įvairių regionų ypatumus. Dažnai pasitaiko, kad atsinaujinančiųjų energijos išteklių ir galutinių vartotojų buvimo vieta nesutampa, o tai reiškia, kad reikia įdėti daug darbo tiesiant tiekimo ir paskirstymo linijas. Viena pagrindinių sparčiam atsinaujinančiųjų energijos išteklių vystymuisi trukdančių kliūčių yra ta, kad nepakankamai išvystyta perdavimo infrastruktūra;

28. yra tvirtai įsitikinęs, kad padidinus regionų vaidmenį, pavyktų sustiprinti sinergijos efektą ir kartu optimizuoti tinklų infrastruktūros vystymo sąnaudas. Todėl labai svarbu, kad regionai kuo aktyviau propaguotų atsinaujinančiuosius energijos išteklius, ir fondų lėšas skirti atsinaujinančiųjų energijos išteklių propagavimui regionuose bei energijos iš atsinaujinančiųjų išteklių gamintojams. Diegiant atsinaujinančiųjų energijos išteklių paramos schemas reikėtų dalytis informacija apie regionus, o regionus skatinti bendradarbiauti;

Optimalus atsinaujinančiųjų energijos išteklių technologijų panaudojimas atsižvelgiant į tai, kokių atsinaujinančiųjų energijos išteklių esama regionuose

29. yra įsitikinęs, kad regionuose reikėtų apibrėžti geriausią atsinaujinančiųjų energijos išteklių technologijų sudėtį (derinį): pavyzdžiui, vėjo ir saulės jėgainių parkų vystymą derinti su elektrinių, naudojančių biudujas ir biomasę bei geoterminius išteklius, o ypač uolienu geoterminei šilumai, iš kurios galima gaminti elektros energiją, technologijų vystymu; todėl ten, kur

yra techninės galimybės, reikėtų siekti užtikrinti jau esamuose gamtinių dujų tinkluose pagamintų biudujų tiekimą ir skatinti tokią praktiką;

30. mano, kad regionuose, taikant pažangiųjų tinklų technologijas, būtų įmanoma skirtingas atsinaujinančiųjų energijos išteklių technologijas derinti su naujais energijos gamybos ir perdavimo pajėgumų valdymo metodais ir tokiu būdu vietos mastu subalansuoti elektros energijos poreikius ir jos gamybą ir taip smarkiai padidinti regionų energijos saugumą ir sumažinti jų priklausomybę nuo energijos importo;

31. pabrėžia, kad regionams tenka ypač svarbus vaidmuo diegiant ir vystant atsinaujinančiųjų energijos išteklių mikroįrenginius ir remiant vadinamuosius prosumerius (angl. *prosumer*) – energijos vartotojus, kurie ne tik vartoja energiją, bet ir ją gamina savo ir artimiausių kaimynų reikmėms. Atsiradus energijos prosumeriams, būtų galima ne tik mažinti bendras energijos gamybos ir tiekimo sąnaudas, bet ir skatinti taikyti naujus tvaraus atsinaujinančiųjų energijos išteklių vartojimo ir gamybos modelius. Regionų komitetas labai pritaria tam, kad viešajam ir privačiam sektoriui, įskaitant namų ūkius, skirta energija būtų gaminama regionų lygmeniu;

32. pažymi, kad svarbus vaidmuo regionams tenka ir bendros elektros energijos ir šilumos gamybos vystymo srityje. Ši technologija, kai vienu metu gaminama elektros energija ir šiluma, leidžia išgauti beveik 90 proc. kure esančios pirminės energijos. Regionai galėtų koordinuoti bendros elektros energijos ir šilumos gamybos vystymą atsižvelgdami į esamus šilumos tinklus ir į naujas regionams skiriamas investicijas. Europos Sąjunga turėtų padėti nustatyti bendras sąlygas finansuoti šiuos itin efektyviai veikiančius įrenginius, kad jie būtų ekonomiškai naudingi;

Koordinuoti įvairaus lygmens veiksmai: ES lygmens paramos schemas, kurios leistų atsinaujinantiesiems energijos ištekliams tapti konkurencingais ir padėtų rasti su atsinaujinančiąja energija susijusius regioninius sprendimus

33. pažymi, kad dabartinė atsinaujinančiųjų energijos išteklių subsidijavimo sistema leidžia tik labai ribotai planuoti atsinaujinančiųjų energijos išteklių vystymą ir daugeliu atveju veiklos vykdytojams nekeliami jokie reikalavimai;

34. todėl mano, kad nauja atsinaujinančiųjų energijos išteklių subsidijavimo sistema turėtų būti nuspėjama, kad atsinaujinančiųjų energijos išteklių subsidijoms skirtų lėšų dydis, derantis su atsinaujinančiųjų energijos išteklių vystymo tikslais, būtų žinomas ir nustatytas keleriems metams į priekį. Sistema turėtų būti pritaikyta kiekvienai technologijai, atsižvelgiant į jos veiksmingumą ir brandos lygį, ir pasižymėti reikiamu lankstumu, kad būtų galima reaguoti į rinkos pokyčius kiekvienoje valstybėje;

35. pažymi, kad reikėtų didinti regionų ir vietos suinteresuotųjų subjektų vaidmenį, tam panaudojant turimas žinias, kad būtų galima kiekybiškai įvertinti investicijų kainą ir reikalingą paramą, kad vėlesniame etape atsinaujinančiųjų energijos išteklių gamintojai galėtų vykdyti veiklą Europos energijos rinkose;

36. pažymi, kad regionuose vystant atsinaujinančiųjų energijos išteklių paramos centrus atsiras daugiau darbo vietų ir bus skatinamas įvairių formų mokymas, būtinas investuotojams ir įrenginių statyba ir jų prijungimu prie tinklo užsiimančioms įmonėms. Be to, vietos lygmeniu kaupiantis praktinei patirčiai daugės ir su regioniniu atsinaujinančiųjų energijos išteklių vystymu susijusių tyrimų. Tokie tyrimai galėtų sudaryti Europos ir nacionaliniu lygmeniu atliekamų tyrimų dalį;

37. atkreipia dėmesį į tai, kad atsinaujinančiųjų energijos išteklių vystymąsi daugeliu atvejų riboja nepakankamai išvystyti paskirstymo ir perdavimo tinklai ir jungtys tarp ES valstybių narių, žemyninių ir salų regionų ir tarp salų. Norint šiuos apribojimus pašalinti, reikia taikyti dvejopą metodą: plėtoti ir modernizuoti dabartinį tinklą ir naujoviškai valdyti tinklą ir prie jo prijungtus elektros energijos vartotojus ir gamintojus. Be to, plėtojant tinklą turėtų būti integruotos įvairios kaupimo technologijos, kurios sumažintų tinklų papildomų pajėgumų būtinybę ir būtų pagaminta rezervinės energijos. Be to, plėtojant energijos pavertimo dujomis įrenginius, turėtų būti svarstoma alternatyvi galimybė naudoti dujų tinklus;

38. taip pat mano, kad dalį finansavimo reikia skirti paskirstymo ir perdavimo tinklo vystymui, taip pat jungčių tarp ES valstybių narių, žemyninių ir salų regionų ir tarp salų kūrimui. Paramos schemeje turi būti numatyta, kad parama turi būti koordinuotai teikiama ir tinklo vystymui, ir atsinaujinančiųjų energijos išteklių įrenginių statybai. Viena vertus, tai leis efektyviau panaudoti paramos lėšas, kita vertus, padės bendradarbiauti vietos tinklo operatoriams ir atsinaujinančiosios energijos gamintojams bei prosumeriams. Toks koordinuoto paramos lėšų skirstymo paskatintas tinklų operatorių ir atsinaujinančiųjų energijos išteklių gamintojų bendradarbiavimas panaikins vieną iš dabartinės schemos trūkumų – nepakankamą tinklo operatorių ir gamintojų bendradarbiavimą;

Atsinaujinančiosios energijos gamybos netolygumo ribojimas remiant atsinaujinančiųjų energijos išteklių ir energijos kaupimo paketus

39. pažymi, kad energijos gamyba naudojant atsinaujinančiųjų energijos išteklių technologijas priklauso nuo išorinių

veiksnių, pavyzdžiui, nuo vėjo stiprumo arba nuo saulės šviesos kiekio. Todėl atsinaujinančiųjų energijos išteklių įrenginių pajėgumų didinimas yra ribotas. Atsinaujinančiųjų energijos išteklių įrenginių pajėgumus būtų galima didinti kuriant atsinaujinančiųjų energijos išteklių klasterius, kurie naudoja įvairias technologijas, pavyzdžiui: vėjo jėgainių, fotovoltinės saulės energijos, biomasės ir biodujų bei geoterminių energijos išteklių ir energijos kaupimo technologijas, tam panaudojant pažangiuosius tinklus;

Solidarus Europos visuomenės atsinaujinančiųjų energijos išteklių vystymo sąnaudų pasidalijimas

40. mano, kad atsinaujinančiosios energijos gamybos sistemų vystymas nėra vien atskirų valstybių narių reikalas. Šis vystymas susijęs su klimato politikos reikalavimais, taip pat su skatinimu vystyti modernias technologijas ir siekiu užtikrinti didesnę Europos energijos saugumą, užtikrinant Europai nuo išorės nepriklausomą energijos tiekimą. Šis visai Europai bendras tikslas turėtų būti kartu ir darniai įgyvendinamas visais valdymo lygmenimis. Tuo pačiu metu, svarbu tvirtai laikytis tikslo pereiti prie 100 proc. atsinaujinančiųjų energijos išteklių vartojimo ir užtikrinti, kad dėmesys ir ištekliai, būtini šiems pokyčiams įgyvendinti nebūtų nukreipti „netradicinėms“ ar kitoms energijos formoms, kurios gali atrodyti kaip alternatyva, bet kurios nėra atsinaujinančioji energija, todėl nėra tvarios ir nepakeičia tradicinio iškastinio kuro;

41. atkreipia dėmesį į tai, kad nekoordinuojami veiksmai gali turėti nenumatytų padarinių, pavyzdžiui, gali sumažėti tiekimo saugumas arba nepagrįstai padidėti kainos, todėl visuomenė gali susidaryti neigiamą nuomonę ir mažėti jos pritarimas atsinaujinantiesiems energijos ištekliams. Tokią padėtį būtų galima taisyti viešomis diskusijomis ir skaidriais politinių sprendimų priėmimo procesais, taip pat visuomenės informavimo kampanijomis apie būtinybę racionaliai naudoti energiją ir apie esamus naujus tausaus energijos vartojimo ir gamybos modelius.

2013 m. vasario 1 d., Briuselis

*Regionų komiteto
pirmininkas*

Ramón Luis VALCÁRCEL SISO